

Άρθρο του ΑΡΓΥΡΗ Δ. ΚΑΒΟΥΡΙΝΟΥ^(*)

Απασχόληση – εργασία ανηλίκου⁽¹⁾

Απασχόληση ανηλίκου σε εκδηλώσεις κ.λπ.

Το θέμα της απασχόλησης ανηλίκου, λόγω της σπουδαιότητας που έχει αλλά και λόγω των πολλών αλλαγών στην νομοθεσία με Νόμους, Αποφάσεις, Εγκυκλίους, Συμβάσεις κ.τ.λ., παρουσιάζει μεγάλο ενδιαφέρον. Λόγω των μεγάλων οικονομικών προβλημάτων που αντιμετωπίζουν πολλές οικογένειες όλο και περισσότεροι ανήλικοι στρέφονται στην αγορά εργασίας.

Παρακάτω θα παρουσιάσουμε την σχετική νομολογία και στο τέλος θα αναφερθούμε στην διαδικασία που πρέπει να ακολουθούν οι επιχειρήσεις και οι ενδιαφερόμενοι ανήλικοι για την πρόσληψή τους και την έκδοση βιβλιαρίου εργασίας.

Ο νόμος 1329/1983 με το άρθρο 3, αντικατέστησε το άρθρο 127 του Αστικού Κώδικα και καθιέρωσε την ηλικία του δεκάτου ογδού (18ου) έτους ως όριο ενηλικίωσης.

Το όριο του δεκάτου ογδού έτους δίνει το παρόν και σε διάφορα διεθνή κείμενα, όπως στη Διεθνή Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού (στο άρθρο 1 που κυρώθηκε με το Ν. 2101/1992), καθώς και στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την άσκηση των δικαιωμάτων των παιδιών (στο άρθρο 1, με κύρωση στο Ν.2502/1997).

Η έννοια του ανηλίκου δεν ορίζεται θετικά στον Αστικό Κώδικα, αλλά εύκολα προκύπτει εξ αντιδιαστολής από τον ορισμό της έννοιας του ενηλίκου στο άρθρο 127 του Α.Κ.

Συνεπώς ανήλικος θεωρείται όποιος δεν έχει συμπληρώσει το δέκατο ογδοο έτος (18^ο) της ηλικίας του.

ΣΧΕΤΙΚΗ ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ

Σύμφωνα με το άρθρο 5, παρ1 του Ν.1837/89 (ΦΕΚ 85/Α/23-3-1989) για την προστασία των ανηλίκων και το ωράριο των εργαζομένων κάτω των 16 ετών καθώς και ανήλικοι που φοιτούν σε γυμνάσια, λύκεια και κάθε τύπου τεχνικές ή επαγγελματικές σχολές δημόσιες ή ιδιωτικές αναγνωρισμένες από το κράτος πρέπει:

1. Να μην απασχολούνται περισσότερο από 6 ώρες την ημέρα και 30 την εβδομάδα.
2. Πρέπει να υπάρχει ανάπαυση 12 τουλάχιστον συνεχών ωρών ανάμεσα στις βάρδιες, η οποία πρέπει να συμπεριλαμβάνει το χρονικό διάστημα από 10μ.μ. έως 6π.μ.

(*) Ο Αργύρης Καβουρίνος είναι Οικονομολόγος / Λογιστής-Φοροτεχνικός Α΄ Τάξης, Εισηγητής σε θέματα Μη Κερδοσκοπικών Συλλόγων & Σωματείων, Εκδότης του βιβλίου «Περί Σωματείων και Συλλόγων ΝΠΙΔ ΜΚΧ»

(1) Το παρόν άρθρο αποτελεί απόσπασμα από το βιβλίο περί Σωματείων & Συλλόγων του Αργύρη Καβουρίνου, για την απασχόληση ανηλίκου.

3. Απαγορεύεται η νυχτερινή εργασία από 10:00μ.μ. έως 06:00 π.μ.

4. Η ημερήσια απασχόληση ανηλίκων που φοιτούν σε γυμνάσια ή λύκεια, κάθε τύπο τεχνικές ή επαγγελματικές σχολές, δημόσιες ή ιδιωτικές αναγνωρισμένες από το κράτος, αρχίζει και τελειώνει δύο ώρες τουλάχιστον πριν από την έναρξη ή μετά τη λήξη των μαθημάτων (απόφαση 188310/46 Υπ. Οικον. και Εργασίας και 25825/51 ερμηνευτική).

Από την Εθνική Συλλογική Σύμβαση Εργασίας τις 21/03/94, προβλέπεται ότι οι εργαζόμενοι που φοιτούν κανονικά και αποδεδειγμένα στη Δευτεροβάθμια εκπαίδευση, γενικά, τεχνικά ή επαγγελματικά εκπαιδευτήρια, σε δημόσιες ή ιδιωτικές σχολές αναγνωρισμένες από το κράτος και δεν έχουν συμπληρώσει το 18ο έτος της ηλικίας τους δεν πρέπει να απασχολούνται περισσότερο από 6 ώρες την ημέρα.

Με το Ν.3850/2010 (ΦΕΚ Α' 84/02-06-2010), προβλέπεται η προστασία ανηλίκων κατά την απασχόληση, ενώ με το Π.Δ.62/1998 (ΦΕΚ Α' 67/26-09-1998), περιλαμβάνονται τα μέτρα για την προστασία των νέων κατά την εργασία, σε συμμόρφωση με την οδηγία 94/33/Ε.Κ.

Όσοι δεν έχουν συμπληρώσει το 18ο έτος της ηλικίας τους απαγορεύεται να απασχολούνται σε εργασίες, έργα ή δραστηριότητες οποιασδήποτε μορφής, που από την φύση τους ή τις συνθήκες κάτω από τις οποίες διενεργούνται, είναι πιθανό να βλάψουν την υγεία, την ασφάλεια ή να προσβάλλουν την ηθική τους (άρθρο 4 του Ν.3144/2003). Οι εργασίες, τα έργα και οι δραστηριότητες αυτές καθορίζονται κάθε φορά με υπουργική απόφαση, με την πιο πρόσφατη σε ισχύ να είναι η Υ.Α. 130621 (ΦΕΚ Β' 875/02-07-2003).

Περιληπτικά μπορούμε να αναφέρουμε ότι ως απαγορευτικές απασχολήσεις είναι οι εργασίες σε ανθυγιεινό περιβάλλον (π.χ. θερμοκρασία, θόρυβος, επικίνδυνες ουσίες κλπ), πολύωρη απασχόληση, νυχτερινή απασχόληση, εργασίες με τη χρήση επικίνδυνου εξοπλισμού, μηχανημάτων και εργαλείων ή η εργασία που πραγματοποιείται κάτω από το έδαφος, σε νερό, σε επικίνδυνο ύψος και εργασία μεταφοράς βαρέων αντικειμένων κλπ.

Σύμφωνα με τη Διεθνή Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού (άρθρο 32), όπως έχει αναρτηθεί από τη UNICEF : «έχεις δικαίωμα να προστατεύεσαι από την οικονομική εκμετάλλευση και από την εκτέλεση οποιασδήποτε εργασίας που ενέχει κινδύνους ή που μπορεί να εκθέσει σε κίνδυνο την εκπαίδευσή σου ή να βλάψει την υγεία σου ή τη σωματική, πνευματική, ψυχική ή κοινωνική σου ανάπτυξη».

Βιβλιάριο εργασίας ανηλίκου και πρόσληψη

Για την εργασία ανηλίκου απαιτείται η έκδοση βιβλιαρίου εργασίας ανηλίκου (Υ.Α. 1390/1989 – ΦΕΚ Β' 766/09-10-1989), για την έκδοση του οποίου πρέπει ο εργοδότης που προτίθεται να απασχολήσει ανήλικο βεβαιώνει σε υπεύθυνη δήλωση του Ν. 1599/1985, την ειδικότητα απασχόλησης και τα καθήκοντα αυτού, αναφέροντας ότι ο ανήλικος δεν θα απασχοληθεί σε βαριές, επικίνδυνες και ανθυγιεινές εργασίες. Το εν λόγω βιβλιάριο εργασίας θεωρείται από την αρμόδια Επιθεώρηση Εργασίας, αφού πρωτίστως ο ανήλικος προβεί σε ιατρικές εξετάσεις, βάσει παραπεμπτικού που του χορηγείται. Ο ανήλικος, στο αρμόδιο Τμήμα Κοινωνικής Επιθεώρησης του Σ.ΕΠ.Ε., καταθέτει αίτηση για την έκδοση βιβλιαρίου ανηλίκου, με συνημμένα:

- Δύο (2) φωτογραφίες
- Φωτοτυπία ταυτότητας ή πιστοποιητικό γέννησης
- Την υπεύθυνη δήλωση του εργοδότη
- Άδεια παραμονής σε ισχύ, σε περίπτωση αλλοδαπού.

Ο ανήλικος παραλαμβάνει αθεώρητο βιβλιάριο καθώς και παραπεμπτικό για δημόσιο νοσοκομείο ή για το Ι.Κ.Α. όπου απευθύνεται για εξετάσεις, ώστε να λάβει υπογραφή-βεβαίωση-σφραγίδα (πάνω στο

ίδιο το βιβλιάριο) σύμφωνα με την ειδικότητα που θα απασχοληθεί. Οι εξετάσεις με το παραπεμπτικό είναι δωρεάν.

Με το σφραγισμένο-θεωρημένο βιβλιάριο, επιστρέφει ο ανήλικος στο αρμόδιο Τμήμα Κοινωνικής Επιθεώρησης (ΤΚΕ ΣΕΠΕ) ώστε να λάβει πρωτόκολλο και να θεωρηθεί επίσημα το βιβλιάριο εργασίας ανήλικου.

Το βιβλιάριο δεν ισχύει για κανένα άλλο εργοδότη και για καμία άλλη εργασία, εκτός από αυτές που αναφέρονται στην υπεύθυνη δήλωση.

Σε περίπτωση που ο ανήλικος επιθυμεί να εργαστεί σε άλλη εργασία, απαιτείται η προσκόμιση στο αρμόδιο Τμήμα Κοινωνικής Επιθεώρησης του Σ.ΕΠ.Ε, νέας υπεύθυνης δήλωσης. Η θεώρηση των γιατρών ισχύει για ένα έτος. Ενδεχομένως όμως, σε περίπτωση που τα καθήκοντα τροποποιούνται, να χρειαστούν επιπλέον εξετάσεις (σε περιπτώσεις που αλλάζει η ειδικότητα και τα καθήκοντα του ανήλικου, ο χώρος εργασίας κ.α.).

Ο εργοδότης που απασχολεί ανήλικο τηρεί σχετικό μητρώο στο οποίο αναγράφει το ονοματεπώνυμο του εργαζομένου, τη χρονολογία γέννησης, την διεύθυνση της κατοικίας του, τον αριθμό του βιβλιαρίου εργασίας, την ημερομηνία έκδοσης ή ανανέωσης του, το είδος της εργασίας, την χρονολογία έναρξης και λήξης της σχέσης εργασίας (άρθρο 58 Ν. 3850/2010).

Η διαδικασία της πρόσληψης γίνεται μέσα από το σύστημα ΕΡΓΑΝΗ.

Ανήλικοι Μαθητείας ΟΑΕΔ

Για τους μαθητές Μαθητείας ΟΑΕΔ που υλοποιούν την πρακτική τους άσκηση σε επιχείρηση ή οργανισμό, δεν απαιτείται έκδοση βιβλιαρίου εργασίας ανήλικου (αρθ.24 απόφ. 40049/2000 Κ.Υ.Α. Παιδείας και Εργασίας και έγγραφο Υπ. Εργασίας αρ. 40150/25-07-2002).

Σύμφωνα με το αρ.53 Ν.3850/2010 οι ανωτέρω ανήλικοι, πριν απασχοληθούν σε οποιαδήποτε εργασία θα πρέπει να έχουν παρακολουθήσει προγράμματα εξωσχολικού επαγγελματικού προσανατολισμού.

ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΣΤ. ΑΛΗΦΑΝΤΗ

Διδάσκοντας στο Πανεπιστήμιο Πειραιώς, τ. Ορκωτού Ελεγκτή Λογιστή

ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ

Τόμος Πρώτος

Έκδοση 5η (2019)

Ενημερωμένη με τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα - Ν. 4308/2014

Με Υποδείγματα χρηματοοικονομικών καταστάσεων & Σχέδιο Λογαριασμών

Χρηματοοικονομικές καταστάσεις επιχειρήσεων, Ισολογισμός, Αποτελέσματα χρήσεως, Απογραφή της περιουσίας, Λογιστικό Δίκαιο (Ε.Λ.Π.), Διπλογραφική μέθοδος, Λογιστικά γεγονότα και βιβλία, Λογιστικές συμφωνίες, Διόρθωση Λαθών, Έλεγχος δικαιολογητικών, Πλαστά και εικονικά, Λογιστικές εγγραφές τέλους χρήσεως, Λογιστικές πολιτικές και αρχές σύνταξης οικονομικών καταστάσεων Κατάσταση ταμειακών ροών και μεταβολών καθαρής θέσης. Ασκήσεις με τις απαιτήσεις αυτών